

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. II. Proprius Sacerdos cæteris sub gravi obligatione est præferendus.
Similiter omnes Sacerdotes Diaconis, inferioribus, inter quos inversio
ordinis plerumque solùm est venialis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

instruxerunt quemdam Judæum nomine Apollinem, qui magno zelo prædicabat Christum, sciens tantum Baptisma Joannis. *Hic cepit*, inquit Scriptura, *fiducialiter agere in Synagoga. Quem cum audissent Priscilla & Aquila assumpserunt eum domi suæ, & diligentius exposuerunt ei viam Domini. Poterant ergo & illi, si necessitas postulasset, ipsum & alios baptizare privatim, sicuti debebant.*

10. Possunt tamen privatim & in necessitate, Tertul.

Possunt & illud de facto viri & mulieres. *Quod enim ex aquo*, inquit Tertull. lib. de Baptismo c. 16. *ab omnibus privatim accipitur, ex aquo ab omnibus privatim dari potest; & quod ex aquo ab omnibus publicè & solemniter, non accipitur, nec ab omnibus ex aquo publicè & solemniter dari potest. Ex aquo*, inquam, ut quemadmodum à quolibet validè accipitur in necessitate, ita etiam validè ministratur; & sicuti à quolibet non licitè accipitur, ita quoque illicitè detur.

11. 2. Cor. 14.

Quocirca signanter additur in conclusione: *Servato tamen ordine*, juxta illud Apostoli 1. Cor. 14. v. ultimo, *Omnia honestè & secundum ordinem fiant.*

12. 13. Rit. Rom.

Quæris quis sit iste ordo? Responsum peto ex Rituali Rom. Tit. de Baptismo §. de Ministro Baptismi. ibi: *Quoties infans aut adultus versatur in vite periculo, potest sine solemnitate à quocumque baptizari in qualibet lingua, sive clerico, sive laico, etiam excommunicato, sive fideli, sive infideli, sive Catholico, sive heretico, sive viro, sive femina, servatâ tamen formâ, & intentione Ecclesiæ. Ecce doctrina hæctenus tradita.*

13. Servato ordine debito.

Sequitur ordo: *Sed si adsit Sacerdos, Diacono præferatur, Diaconus Subdiacono, Clericus laico, & vir femine; nisi pudoris gratiâ deceat faminam potius quam virum baptizare infancem non omnino editum, vel nisi melius famina sciret formam, & modum baptizandi. Adde, fidelis infideli, non excommunicatus excommunicato. Ita communiter omnes; licet sit aliqua dissensio inter Doctores circa obligationem hujus ordinis. Brevis dico:*

CONCLUSIO II.

Proprius Sacerdos cæteris sub gravi obligatione est præferendus. Similiter omnes Sacerdotes Diaconis, hi inferioribus, inter quos in versio

ordinis plerumque solum est venialis.

Primæ parti omnes subscribunt, idque propter hanc rationem; quia proprius Sacerdos habet speciale officium seu jurisdictionem hunc in particulari baptizandi; ergo qui illo præsentem, & non renuentem baptizat, usurpat secundum D. Aug. minus alienum in materia gravi.

14. Ratio 1. partis, quia proprius sacerdos habet speciale jus baptizandi.

Dico, *Et non veniente*; quia, ut istud semel generaliter notemus, qui non vult, vel non scit baptizare, habetur in hoc ordine pro absente.

15. Etiam peccat.

Si respondeas, jus Parochi non extendere ad Baptismum privatim, sed solemnem duntaxat. Contra; absque ulla limitatione aut distinctione ab Ecclesia conceditur ipsi potestas administrandi Sacramenta, Confirmatione & Ordine exceptis; vel ostendatur ubi jus istud sit restrictum.

Cum ergo baptizandus non minus in necessitate, quam extra, eo modo quo potest, v. g. ratione domicilij, subiciatur curæ Pastoris illius territorij, ita ut Pastor non succurrans in necessitate per Baptismum privatim, peccet contra officium, adeoque contra justitiam; liquet profectò eum, qui vi vel fraude Parochum impedit ab executione sui officij graviter delinquere contra justitiam, usurpando jus sive officium alienum contra rationabile proprii Sacerdotis voluntatem: maxime cum tali casu nulla sit vera necessitas, quæ utique confligit ex penuria ministri ordinarij & periculo hominis baptizandi.

Adeoque ipsum impediens injustè & graviter peccat contra justitiam.

16. Non sic baptizans coram alio sacerdote, ut quidam docent.

Secunda pars conclusionis est magis communis contra Valentiam in 3. partem disp. 4. quæst. 2. puncto 1. & Joannem Suarez in Enchir. casuum conscientie l. 5. v. Baptismus, §. *In necessitate*, citatos à Diana parte 3. tract. 4. resol. 4. qui docent laicum baptizantem præsentem Sacerdote non proprio, secluso contemptu, peccare tantum venialiter; idque quia talis Sacerdos non præjudicatur propriè in jure suo, sed potius in quadam decentia, eò quod per Ordinem acceperit specialem potestatem baptizandi, & specialem ad hoc gratiam.

Et idem, argumento à majori, dici potest de Diacono contra 3. partem nostræ assertionis. Quod etiam docuit Franciscus Suarez 3. parte tomo 3. disp. 31. sect. 4. (sibi ipsi contrarius disp. 23. sect. 2. in fine ubi sic ait: adeo ut probabile sit inversionem hujus ordinis in his inferioribus personis,

Multò mi-
nis coram
Diacono.

sonis, inter se non esse peccatum mortale seclulo contemptu, cum tamen respectu Diaconi, non sit dubium quin res sit gravis) & plures alij; quia Diaconus in rigore loquendo non est minister ex officio; per consequens non videtur ei fieri grave præjudicium.

Oppositum
est proba-
bile,

Quæ sanè non carent suâ probabilitate, eorumque Auctores difficulter possumus convincere, nisi recurramus ad commune judicium, quod in similibus casibus, ubi gravitas peccati pendet à gravitate materie, plurimum habet ponderis.

17.

Maximè
quoad præ-
judicium
Sacerdotis,

Et quidem quod atinet ad præjudicium Sacerdotis, æstimatur illud communiter grave; quia quamvis non habeat propriè dictum jus (loquor de illo qui non est proprius Parochus) ex officio tamen & ordinatione sua, ut statim videbimus, competit ipsi baptizare, tamquam ad id per se, & ex directa intentione institutus à Christo.

Unde non est eadem ratio de hac conditione ministri, & de alijs conditionibus accidentalibus ab Ecclesia institutis: hæc quippe magis necessaria est, & ex ipsa institutione manat, & magis spectat ad reverentiam Sacramenti; nam cum sit sacrum ministerium, per se requirit ministrum consecratum. Ita Franc. Suarez supra, ubi tenet nobiscum, in violationem ordinis in præjudicium Sacerdotis esse mortalem.

Qui ad hoc
specialiter
ordinatur.

Eadem est
ratio de
Diacono;

Cumque similis ratio militet in Diacono, qui & ipse specialiter ordinatus est ad baptizandum, etsi minùs principaliter, recedimus in hac parte à prædicto Auctore, qui ait disp. 31. sect. 4. §. *Vnde tertio addendum est.* Verisimilius videri, etiam respectu Diaconi non esse peccatum mortale illi præferre alium inferiorem, & laicum; recedimus; inquam, ab hac sententia, & dicimus verisimilius videri, esse peccatum mortale, præferre Diacono alium inferiorem & laicum; quoniam invertitur institutio per se (licet secundariò) à Christo intentata, ac proinde quodammodo usurpatur jus alienum, teste ipso Suario disp. 23. sect. 2. in fine; ut omittam irreverentiam, quæ fit Sacramento, magis utique in hoc negotio pensanda, ut vult idem Auctor, quam jus ipsius Sacerdotis, aut Diaconi.

Non sic de
Diacono
inferiori-
bus,

Ex his facile colligitur ratio ultimæ partis, quia cum alij ministri inferiores Diacono, non sint specialiter ad id muneris à Deo instituti; neque ipsis grave sit præjudicium, neque Sacramento notabilis irreverentia, si posterior priori præferatur.

Cæterùm Vasq. disp. 147. c. 5. n. 33. contra communem sententiam audacter pronuntiat: Aut nulla in hac re, id est, inversione ordinis, culpa esse potest, aut si ulla est, ea venialis esse nequit. Fundatur satis infundatè: Aut enim, ait n. 34. dicendum est ordinem illum nullo jure præscriptum esse, aut si semel concedamus, jure aliquo fore servandum, dicendum est transgressionem illius non levem, sed gravem culpam esse, nempe administrare Sacramentum contra præceptum. Porro non jure humano, sed divino ordinem illum præscriptum fuisse, indubitatum debet esse: nam cum jus divinum ob necessitatem extremam concedat, ut baptizent ij, quibus aliàs baptizare non licebat, procul dubio id ita concedit, ut qui minùs ineptus est, magis inepto præferatur.

Addit; Ex opposita sententia sequetur, infidelem non baptizatum in præsentia Diaconi, aut alterius baptizati, absque gravi peccato baptizare, & Catechumenum se illi potius, quam baptizato, subicere posse; quod aliqui secuti oppositam sententiam cum Soto libenter concedunt, mihi tamen res videtur ablona. Ita Vasq.

Sed ut à postremo exordiar, negamus id sequi ex nostra sententia; nam imprimis, ut jam dictum est, Diaconus sub mortali est præferendus cæteris inferioribus, ob specialem videlicet ejus consecrationem ad illud ministerium. Quod atinet alium inferiorem baptizatum, multi sunt, qui docent mortale peccatum esse, si sine aliqua urgenti causa (sic quippe intelligitur conclusio) infidelis, hæreticus vel etiam excommunicatus, alijs præsentibus baptizet.

De excommunicato patet; quia, ut dictum est alibi, excommunicato graviter prohibetur administratio Sacramentorum extra necessitatem, qualis hæc nulla est; cum alij adsint, ut supponitur, qui possint aequè commodè baptizare. Eadem est ratio de hæretico, qui & ipse excommunicatus est.

Porro de infideli sive non baptizato non est ita certum, neque contrarium posset aperte convinci esse falsum: videtur tamen valdè difficile, præsertim si fidei sit infidelis, & non baptizatus. Apparet siquidem multis gravis irreverentia in Sacramentum committi, si hujusmodi in ejus collatione sine ulla ratione præferatur infideli baptizato. Et hinc signanter addidit in conclusione *ly Plerumque.* Sanè qui consequentiam Vasq. concederet, facile negaret absurditatem consequentis.

Nanc

20. ^{Et respon-}
sione ad
primum.

Nunc ad primum respondeo: esto sit lex divina, & materia secundum se gravis, est tamen levis respectu motivo legis: cum praesentia in ceteris ministris inferioribus Diacono non fundetur in iure aliquo ministri aut particulari ordinatione; ac proinde inversio ordinis alicui tantum decetia repugnet. Veluti etsi gratitudo postulet beneficium notabile conferri alicui; equidem si non fiat, quia tantum committitur aliqua indecentia sine laesione iuris, non est ingratitude semper peccatum mortale.

Idem exemplificare possumus generaliter in omni lege; nam ad estimandam materiam ipsius quantitatem non oportet considerare materiam nudè secundum se, sed maxime attendi debet communis hominum instinctus, ac praesertim consensus DD. tum finis legis, & proportio materiae ad eum finem.

21. ^{Ad estimandam materiam quantitatem attendi debet primo communi hominum instinctus ac praesertim consensus Doctorum.}

Primum patet; quia ut communiter dicitur; *Vox populi, vox Dei*, id est, per communem consensum populi, & possimum illorum, qui ex professione sua tenentur ceteros instruere de gravitate & levitate peccatorum, censetur Deus & Ecclesia voluntatem suam graviter vel leviter obligandi indicare; praesertim cum lex naturalis scripta sit in cordibus hominum, & lumen naturale dicat quid hic & nunc agendum sit. Deinde non possumus in dubijs hoc tempore habere certiorum notitiam, quam per consensum populi & DD. cum Deus amplius per seipsum vel Prophetas non faciat novas revelationes. Ne ergo semper maneamus dubij de gravitate vel levitate materiae sive peccati, optimum est sequi commune iudicium prudentum.

Et ita praecipuum jejuni, & similia obligant sub mortali; quia communis Ecclesiae & fidelium sensus sic intelligit illa praecipua. Cum ergo in praesenti communis Ecclesiae & fidelium sensus sit, aliquam inversionem huius ordinis esse mortalem, aliam solum venialem, propter iudicium solius Vsq. nihil mutabitur in re, aut saltem mutari debet in conscientia operantis.

22. ^{Deinde finis legis, & proportio materiae ad eum finem.}

Quod etiam finis legis sive materiae debeat venire in considerationem gravitatis aut levitatis, ostendo; quia intentio Legislatoris, quae necessario respicit aliquem finem, est anima ipsius legis; adeoque secundum gravitatem ipsius iudicanda est gravitas praecipui, consequenter etiam gravitas materiae; quippe materiale sequitur formale, & non e contra. Unde sicuti nulla est obligatio etiam ad gravissimam materiam, nisi accedat praecipuum, & praecipuum non sub-

sistat sine iusto fine legis, ita neque materia gravis censenda est in ordine ad istum finem, sive prout substat legi, nisi sit gravis finis legis, ad quem multum conducatur illa materia sive materiale legis.

Ex quo communiter inferunt DD. eandem materiam respectu diversarum legum posse esse gravem & levem, v. g. auditio missae est materia gravis respectu legis Ecclesiasticae, quia multum adjuvat profectum spirituales uniuscuiusque audientis, qui est finis istius legis. Idem esset si in aliqua Religione talis auditio singulis diebus praecipueretur. At verò censetur materia levis, si praecipiat per legem civilem tanquam medium ad bonam gubernationem Reipub. utpote parum conducens ad illum finem. Ita inter ceteros docet Vsq. 1. 2. disp. 158. c. 6. n. 60.

Cur ergo itidem fieri nequeat, ut ordo ministrorum Baptismi à Christo praecipuus in Sacerdote & Diacono sit materia gravis tam materialiter, quam formaliter; in inferioribus materialiter quidem gravis, formaliter autem levis? Certè nulla ostenditur repugnantia, aut incongruitas; imo e converso communis sensus DD. & fidelium, ut mox diximus, iudicat id esse valde congruum & rationale attento fine istius praecipui, qui est reverentia debita Sacramento.

23. ^{Potest dici quod obligatio ordinis inter ministros inferiores Diacono, haudquaquam provenire ex lege divina; sed ex ritu Ecclesiae leviter in re levit obligante, juxta praescriptum Ritualis Rom. in fine praeced. conclus. allegatum, & receptam hodie consuetudinem. Alioquin Sacerdotem iure divino esse praeserendum Diacono, & verosimilius Diaconum Subdiacono, aliisque inferioribus, declaro sequenti conclusione, quae se se habet.}

Si dixeris, non placet haec responsio, dic ergo obligationem ordinis inter ministros inferiores Diacono, haudquaquam provenire ex lege divina; sed ex ritu Ecclesiae leviter in re levit obligante, juxta praescriptum Ritualis Rom. in fine praeced. conclus. allegatum, & receptam hodie consuetudinem. Alioquin Sacerdotem iure divino esse praeserendum Diacono, & verosimilius Diaconum Subdiacono, aliisque inferioribus, declaro sequenti conclusione, quae se se habet.

CONCLUSIO III.

Solus Sacerdos est minister ordinarius Baptismi. Solus Diaconus minister delegatus. In extrema necessitate praesumitur delegatio.

24. ^{Prima pars patet ex Florent. in decreto Eugenij ibi: Minister huius Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare.}

Prima pars patet ex Florent. in decreto Eugenij ibi: *Minister huius Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare.*

Yy

Ubi,

Eadem materia potest esse respectu gravis & levis.

Vsq.

Nulla est repugnantia in eo quod ordo ministrorum Baptismi, respectu unius sit formaliter gravis, & respectu alterius formaliter levis.

Potest dici quod obligatio ordinis inter ministros inferiores Diacono, haudquaquam provenire ex lege divina; sed ex ritu Ecclesiae leviter in re levit obligante, juxta praescriptum Ritualis Rom. in fine praeced. conclus. allegatum, & receptam hodie consuetudinem. Alioquin Sacerdotem iure divino esse praeserendum Diacono, & verosimilius Diaconum Subdiacono, aliisque inferioribus, declaro sequenti conclusione, quae se se habet.

24. ^{Prima pars patet ex Florent. in decreto Eugenij ibi: Minister huius Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare.}